

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Tractatus VI. De Solemnitatibus ejusdem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

TRACTATUS SEXTVS DE SOLENNITATIBVS CONTRACTVS MATRIMONII.

CAPUT I.

CAPUT II.

Quenam sint eiusmodi Solennitates?

De prima Solennitate, quæ requirit præsentiam Parochi, & Testium.

§. I.

Qua ratione hanc inducere Tridentinum potuit?

TAmetsi hoc explicare pertineat ad Theologos Scholasticos, breviter tamen id innuere, alienum à nobis non est.

1. Propter bonum commune, bonamque gubernationem valet potestas humana irritum reddere contractum civilem, siue ipsum contractum irritando, siue inhabiles reddendo personas ad hoc, vel illo modo contrahendum, ut defacto jus civile gessit, quando irritavit contractus Minorum initos sine Tutoris licentia, &c. & Jus Ecclesiasticum, quando irritavit Professiones Religiosas ante annum 16. ætatis, & ante annum Novitiatum emissas; ergo Potestas Ecclesiastica, in qua tesider summa auctoritas circa ea, quæ ad bonum commune, & circa gubernationem Fidelium pertinent, potuit, ad tollenda innumera scandala, quæ oriebantur ex Matrimoniis clandestinis, potuit, inquam, irritum reddere contractum Matrimonii initum sine præsentia Parochi, & Testium, irritando ipsum contractum sic celebratum, immò, & reddendo personas sibi subditas inhabiles ad contrahendum sine dicta præsentia.

Kkk Hoc

L
a Trid. sess.
24. c. 1.
de ref. ma.
4. qu.
2. 27.
3.
Sanc. lib.
matr. d.
m. 1.
Pontif.
m. 6.
anch.
m. 2.
Verric.
lib. 1. c. 4.
14.
infra.
de obli.
t. c. 4.
1.
b. infra c.
35. l. 2.
c. Boss. de
matrim.
cap. 1.
p. 32.

DUæ potissimum sunt: Altera, inducta à Tridentino, a illa est, ut Matrimonium contrahatur coram Parocho, & Testibus. Altera, à Sacris Canonibus aliàs lata, sed ab eodem Tridentino ibidem confirmata, est, ut antequam Matrimonium per verba de præsentia celebraretur, præmittantur denunciationes. Est etiam alia tertia minoris momenti solemnitas, seu cerimonia, qua Matrimonium contractum benedici à Parocho solet, & de hac etiam erit suo loco paulò inferius opportuna tractatio.

2. Inter illa autem duo priora maximum discrimen intercedit; Si enim non adsint Matrimonio Parochus, & Testes, nullum est Fidelium Matrimonium, & sine dubio graviter peccabitur: At, si non præmittantur denunciationes, peccabitur quidem modo inferius b explicando, sed validum erit matrimonium.

3. Dixi (Fidelium) nam ad Matrimonia Infidelium, quamvis temporaliter subjectorum Ecclesiæ, hæc decreta non extenduntur; unde Matrimonia Judæorum, Turcarum, & hujusmodi, nec præsentia Parochi, & Testium indigent, nec denunciationibus. Eosdem, quando jam conjugati veniunt ad fidem, non obligari ad supplendas prædictas solemnitates, rectè notat Bossius. c

Tamburini de Sacramentis.

Hoc posito sic prosequimur argumentationem, quo pacto etiam solvimus objectionem, quæ afferri contra nos potest.

3. Materia, & Forma Sacramenti Matrimonii est validus contractus inter virum, & fœminam, sed Ecclesia potest facere, ut hic contractus non sit validus juxta jam dicta, ergo potest facere, ut tunc non fiat Sacramentum Matrimonii. Id, quod non est absolutè, seu formaliter, & directè mutare materiam, & formam Sacramenti, ad quam mutationem nulla humana potestas se extendit; sed est illam mutare consequenter, & indirectè, quod nullum est inconveniens. Finge, me posse, hunc panem mutare in lapidem, jam non constabit in eo lapide Consecratio Eucharistica, & tamen tunc non dices, me absolutè mutasse Materiam Eucharistiæ, & rectè; solum enim possem dici, mutasse indirectè, & consequenter: quod certè inconveniens nullum affert. Ita proportionaliter in casu nostro, &c.

§. II.

Explicatur prima dicta Solemnitas, qua est presentia Parochi.

1. **I**ta necessaria est presentia Parochi, a *Castr. d.* dum Fidelium Matrimonia contrahuntur, ut, si fortè contrahantur coram toto p. 13. §. 8. populo, uno tamen absente Parocho, nulla n. 9. conflurgant Matrimonia. Quod verum et b *Boss. c. 1.* jam est in casu urgentissimæ necessitatis, ut, de *matr.* si expediret morti proximos conjuges Matrimonio legitime copulari, ad salvandum c *Sanc. lib.* honorem alterius, vel ad prolem legitimandam, & Parochus in loco degens, præfens d. 27. n. 4. adesse non possit. Quamvis enim aliqui *Coninc. d.* apud Castrop. a & alii apud Bossium, b qui 27. *dub. 1.* ad idem propender, censuerint, non esse nu. 11. credibile Tridentinum voluisse comprehendere casum tantæ necessitatis, unde putave- s. 6. n. 3. rint, validum tunc fore Matrimonium sine G. *Hurt. d.* Parocho; tamen communiter DD. contra- s. *de matr.* rium sentiunt, etiam si adfuerint plures Te- s. *diff. 3. n.* stes; arque cum his est omnino sentiendum; n. *Av. r.* quia verba Tridentini sunt valde uni- qu. 6. *de* versalia; & clara. Ita Sanch. c *mat. sec. 2.* aliique passim. V. *Cate-* *rum.*

Hæc dispositio, an liget ignorantes?

2. Quid, si contrahentes per ignorantiam invincibilem hoc Decretum omnino nescierent?

Respondeo, adhuc Matrimonium sine Parocho nullum fore, quia irritatio hæc Matrimonii clandestini non est pœna delicti, quam pœnam non subit ignorans, sed est dispositio legalis, quæ etiam ignorantes afficit. Lege Coninck, & alioque.

An Matrimonium sine Solemnitate initum, propria auctoritate, dissolvi queat?

3. Ex certa doctrina, quam hactenus protulimus, sequitur Primò, tuta conscientia, posse sic contrahentes, nulla ab aliquo petita venia, Matrimonium dissolvere, ubi scandalum nullum sequeretur; in hujus enim timore debet ad Judicem Ecclesiasticum recurrere, vel alio modo prudenti, occurrere scandalo. Vjde Bossium. e *Quomodo autem* obligetur alter ex conjugibus, vel restituere c *Boss. de* interesse fortè alteri illatum, vel iterum legi- cit. 8. 10. time contrahere ob copulam fortè extortam, cui non nisi legitimis Nuptiis satis fieri possit, vel ob aliam rationem, alibi f satis dictum est à nobis. s. *Lib. 7. in*

A Tridentino sublata jam sunt Matrimonia præsumpta.

4. Sequitur Secundò, jam hodie post Tridentinum sublata esse Matrimonia, sive præsumpta, sive per tacitum consensum inita, quia, cum de illo tacito, vel præsumpto consensu testari non possit Parochus, nullum semper erit ejusmodi Matrimonium, utpote sine necessaria Parochi presentia celebratum.

5. Hinc, quamvis olim, g sponitalia inter Ex *Ch.* puberes transirent in Matrimonium per co- qui *plen.* pulam subsequentem affectu maritali habi- De *spons.* tam, & quamvis sponsalia inter impuberes, lib. vel inter impuberem, & puberem transirent h *Ex. c. 1.* item in Matrimonium per copulam ætate s. *Idem.* perfecta simili maritali affectu habitam, vel De *diff.* per actus alios similes, quibus juri interpretati- impub. tione explicabatur consensus de presentia m. 6. ut

fit per cohabitationem cum Sponsa, per traditionem ejusdem in domum Sponsi, per annulum in digitum Sponsæ immisum, per oscula, &c. Et quamvis validum a item fieret Matrimonium contractum cum serva, vel servo, si post cognitam servitutem haberetur copula: quamvis, inquam, hæc, & similia, ita olim fuerint, hodie tamen non ita; quia post Tridentinum requiritur, ut dictum est, præsentia Parochi, & Testium, qui scilicet possint de contracto Matrimonio fidem facere.

Quid in locis, ubi Tridentinum non receptum, vel ubi Parochi non adsunt?

6. Jam verò duplex exceptio, seu melius duplex explicatio advertenda est circa prædictum Tridentini Decretum. Nam Primò, ipsum non procedit pro locis, ubi Tridentinum non est receptum, vel legitima consuetudine abrogatum fortè est. Secundò, nec procedit pro locis, ubi, nec Parochi habitant, nec eorum vicegerentes, nec adsunt proxima loca, ubi iidem incolant.

7. Prius ex his patet, quia ex regulis generalibus lex non obligat, ubi ea recepta non est, vel, ubi est abrogata.

8. Posterius autem probatur, quia casus pro quibus servari lex physicè non potest, videtur legislator excipere. Ita Coninck, b. d. 27. n. & Hurtadus. e. Adhiberi tamen in hoc casu debent Testes, quia hi adesse jam possunt, ut sic servetur, quantum fieri potest, forma d. 1. de Concilio.

matr. diff. Dixi. (Physicè non potest) moralem s. alique enim necessitatem (sic appellemus distinctionis gratia) modo numero primo exclusimus.

9. Castropalaus d. dicens, se sentire cum reliquis Doctoribus, refugit admittere hanc doctrinam; Verùm ego duo inquirò breviter ab ipso. Primò,

rationem aliquam, cur ejusmodi doctrinæ noit acquiescere? Sed ille vix ullam affert. Secundò, cur dicat (cum reliquis Doctoribus) quasi, non nisi Coninck, & Hurtadus hanc sententiam tenuerint. At Diana e. cum attulisset de hac re declarationem Sacræ Congregationis Concilii, quam nos mox afferemus, factam multò ante, quam Castropalaus scripserit, multos citat Auctores,

quorum non pauci ipso Castropalao sunt antiquiores, Less. Silvest. Layman, Joannem Præpositum, Petrum Marcantium, Jacobum item Marcantium, aliofque, quos, & alios citat, sequiturque Boslius. f

Juvat autem prædictam declarationem hic subscribere, propter multos casus, qui in ea deciduntur; est autem tenoris sequentis ad Episcopum Trichaniensem die 19. Januarii 1605. Missam.

10. *Congregatio Concilii censuit. Primò, ubi Decretum Concilii non est publicatum, valere Matrimonia contracta absque observantia forma à Concilio præscripta.*

11. *Secundò, publicationem præsumi, ubi Decretum fuit aliquo tempore in Parochia, tanquam Decretum Concilii observatum.*

12. *Tertio, Hæreticos quoque, ubi Decretum dicti c. 1. est publicatum, teneri talem formam observare, & propterea, etiam ipsorum Matrimonia absque forma Concilii, quamvis coram Ministro Hæretico, vel Magistratu loci contracta, nulla, atque irrita esse.*

13. *Quartò, Vbi etiam constat, Decretum Concilii esse publicatum, vel aliquo tempore in Parochia tanquam Decretum Concilii observatum, sed Parochialis Ecclesia, ut potè vacans, proprio Parocho careat, & Cathedralis itam careat Episcopo, atque Capitulo habentibus à Concilio facultatem alium Sacerdotem ad id delegandi, nullusq; alius ibi sit, qui vices Parochi, vel Episcopi suppleat, Matrimonium valere absque præsentia Parochi, servata tamen in eo in quo potest, forma Concilii, id est, adhibitis saltem duobus Testibus.*

14. *Quintò, Si existent quidem Parochus, & Episcopus, sed, nullo constituto Vicario, uterque metu Hæreticorum lateat, ita ut verè ignoretur, ubi nam sit, vel eodem metu à Diocesi absit, nec ad alterutrum sit tutus accessus, validum est Matrimonium contractum absque forma, adhibitis tamen, ut dictum est, duobus Testibus.*

Quod autem attinet ad casum specialem in Scripturis contentum, Congregatio ita duxit respondendū. Cum secundum ea, qua proponuntur, Matrimonium fuerit contractum in Parochia, ubi fuerat publicatum dictum Decretum, & extaret in Diocesi Anverpiensi, cujus erat Parochia, Vicarius, qui juxta Concilii Decretum poterat providere, utique hujusmodi Matrimonium

Kkk 2 abique

f Bos. de
mat. c. 1.
§. 24.

absque forma contractum, esse nullum. Hactenus
Sacra Congregatio.

*Accedentes ad loca, ubi Tridentinum non est re-
ceptum, vel inde recedentes, an ligentur
à dicta Solemnita-
te?*

15. Vir, & fœmina degentes in loco, ubi
Tridentinum receptum erat, volentes con-
trahere Matrimonium, transferunt in lo-
cum, ubi non erat receptum, ibique Clande-
stinè contraxerunt, licitè; & validè id at-
tentarunt?

Respondeo. Hi sanè peccaverunt, sicuti,
ante Tridentinum ex communi sententia
(quam habet Castrop. *a*) peccabatur ab iis,
qui clandestinè contrahebant, agebant enim
contra Sacros Canones severe prohibentes
Matrimonia Clandestina, licet tunc non sub
pœna irritante, quàm certè prohibitionem
non obscurè indicat Tridentinum, *b* dum
sic ait: *Ecclesia semper Matrimonia Clandestina
detestata est.*

16. At verò, quoad valorem? Respondeo,
Non ignobiles DD. sine distinctione resol-
vunt hos contraxisse validè. Ratio est, in-
quiunt, quia hoc Tridentini Decretum non
afficit personas, utunque, sed ut contrahen-
tes in locis, ubi Tridentinum publicatum, &
receptum est; fraus autem illa, si qua fuit,
actum invalidare non potuit, cum illi jure
suo, alio declinandi, usi fuerint. Ita Coninc.

e Coninck. c. alii que.

17. Verum ex Delugo *d* omnino distinguen-
dum est; Nam, si transferunt ita, ut domi-
ciliam mutaverunt, validè contraxerunt, si
verò ita, ut domicilium verè non mutave-
rint, contraxerunt invalidè. Ratio efficacior
est, expressum Urb. VIII. Breve datum de
hac re, quod per extensum ponit ab id. De
Delugo.

17. Quid si prædictus casus eveniat con-
tra? Vir, & fœmina degentes in loco, ubi
Tridentinum receptum non erat, diverte-
runt ad locum, ubi erat receptum, animo
ibi Matrimonium contrahendi, ibique con-
traxerunt clandestinè. An ex eo, quod ad-
venæ non tenentur legibus incolarum, licitè,
& validè contraxerunt.

Respondeo. Quoad peccatum idem dic,
quod modo dictum est in casu præcedente.

Quoad valorem, assero, invalidè hos con-
traxisse; nam, esto peregrini non teneantur
legibus locorum pertinentibus ad speciale
bonum; at tenentur legibus pertinentibus
ad bonum commune; & certè, saltem con-
tractus debere iniri juxta leges loci, ubi con-
tractus celebrantur communissima sententia
est, Ita Coninck, *e* alii que, quibus adde Pon-
tium, *f* nimis fortasse fuisse hac de re dispu-
tantem.

18. Ex dictis solvuntur duo casus sequen-
tes. Titius incola erat loci, ubi Tridentinum
receptum erat, Berta autem habitatrix erat
loci, ubi non erat receptum, quod Juris sit
Primò, Tiri ad locum Bertæ, vel Secundo,
Berta ad locum Titii divertat, indigetne
præsentia Parochi, & Testium, ut contra-
hant Matrimonium?

19. Respondeo. Quoniam, ut dictum est,
in contractibus incundis, ratio habenda est
loci, ubi sit contractus: idè in primo casu,
si Titio ad Bertæ locum divertente, ibi
Matrimonium contrahatur, non indiget
ejusmodi Matrimonium Parocho. At in ca-
su Secundo, hoc est, Berta transeunte ad
Titii locum, indiget. Ratio utriusque est,
quia sic servatur solennitas contractus juxta
leges loci. Lege Boss. l. c.

§. III.

*Qualis debeat esse præsentia Parochi,
& Testium?*

1. **U**T nihil obscurum remaneat de ejus-
modi prima solennitate, quatuor sunt
in consequentibus explicanda sigillatim,
Qualis debeat esse præsentia, Qualis Ritus,
Qui Parochus, Qui Testes?

Præsentia Moralis, satis, superque est.

2. Ejusmodi ergo præsentia Parochi, &
Testium, cum requiratur, ut ii testificari
possint de Matrimonio contracto, non est
satis physica solum, & materialis, sed requi-
ritur humana, & moralis, qua scilicet ipsi
intelligant, *g* & advertant, quid à contra-
hentibus agatur.

3. Quoniam verò hæc humana præsen-
tia, seu assistentia duo dicit, alterum, quod
se tenet ex parte voluntatis, sit Regula gene-
ralis.

ralis. Ex his duobus sufficit prius, puta Parochum, & Testes ve ipsa percipere, quod ha certe persona Matrimonium incant, non requiritur autem necessario posterius, puta, quod Parochus, & Testes percipere velint, dummodo tamen, ut dictum est, percipiant. Ex corollariis, quæ jam subdo, clarius explicabitur Regula.

Præsentia amentis.

¶ 4. Hinc enim Amentes, Furiosi, Infantiles, Ebrii, Dormientes, quamvis Matrimonio sint præsentés, quia testificari illud non possunt, merito ab hoc munere repelluntur.

Præsentia non advertentis.

¶ 5. Quid si quis intersit animo advertendi, sed deinde propter mentis evagationem non advertat, quæ appellatur à Theologis assistentia virtualis?

Respondeo, hanc non esse fatis; quamvis enim attentio virtualis, fatis sit in Ministro, ut conficiat Sacramenta, tamen in casu nostro, in quo Parochi, & Testes debent re-
a Sanc. l.c. 10. §. 11. l Delug. de pæn. d. 17. num. 81.
stificari de facto aliorum, sufficiens a non est, quia sine attentione actuali, veri Testes esse non possunt.

Præsentia non cognoscens.

¶ 6. Hinc Secundò, si Sponsa, vel Sponsus velo faciem coopertus, saltem ex voce non cognoscatur certò à Parocho, & Testibus, invalidum Matrimonium contrahetur, quia tunc iidem non possunt de Matrimonio testificari.

Præsentia Casualis.

¶ 7. Hinc Tertio, etiam si Parochus, vel Testes non sint ad id specialiter vocati, sed casu, in loco contrahendi Matrimonium, ad-
b Sanc. l.c. 39. num. 11. c Pont. l. 5. num. 4. d Leand. d. qui ait Parochum, & Testes debere esse vocatos, eisdemque debere liberè Matrimonio assistere: id, quod probat ex quadam declaratione Sacræ Congregationis. Sed contra Pontium est etiam Flurr.
mar. d. 39. sint, vel illac casu transeant, advertant tamen ad id, quod agitur, validum erit Matrimonium. Ita Sanch. b quidquid dicat Pont. c exceptus à Leand. d qui ait Parochum, & Testes debere esse vocatos, eisdemque debere liberè Matrimonio assistere: id, quod probat ex quadam declaratione Sacræ Congregationis. Sed contra Pontium est etiam Flurr.

e & Aveis: f qui notat, prædictam Congregationem loqui, quando ex illo casuali transitu, vel præsentia, non potest benè percipi; quid agatur.

Præsentia per Interpretem.

¶ 8. Hinc Quarto. Si Parochus, & Testes nesciunt idioma contrahentium, sufficit, si ex signis, at enim verò certis, vel (ut habet Sanch. g sed mox explicandus) ex interprete ab ipsis, & à Sponsis liberè electo, sufficit, inquam, si certo Matrimoniale consensum ipse Parochus, & Testes percipiant. Certò autem percipient, non ex dicto solius interpretis, qui certè decipere assistentes posset, sed additis aliis signis, nutibus, immissione annuli in digitum Sponsæ, &c. Et sic intelligendus est Sanch. h ut notat
g Sanc. l.c. num. 3. h Sanc. l.c. num. 4. i Leand. d. 9. mar. q. 36. k Pont. l. 5. cap. 21. n. 10. §. 11. l Delug. de pæn. d. 17. num. 81.
Leand. i nam si Sanch. secus dicat, putarum interpreter sufficere, bene illum ob dictum periculum deceptionis impugnat Pontius. k Possit adhiberi duplicem interpretem, scilicet interpretem Interpreteris, docet Delugo. l

Præsentia coacta.

¶ 9. Hinc Quintò. Si idem vi, vel dolo coacti intersint, modò verè percipiant, quid agatur, licet ipsi nolint percipere, sed oculos, auresque claudendo, ab iis, quæ fiunt, se avertere satagant, si nihilominus, ut dico, percipiant, valida est assistentia: quia, quamvis ex parte voluntatis adsit repugnantia, adest tamen totum id, quod requiritur à Tridentino. Ita Sanc. m alique, quibus adde Pontium, n qui, tamen, ut modo vidimus, negaverit valorem præsentia casualis, illam tamen concedit huic præsentia dolosa, vel coacta; utrum autem con-
m Sanc. Boss. Cast. l. cc. c. Coninck d. 27. n. 44. n Pont. l.c. num. 5. o Sanc. l.c. num. 6. p Pont. l.c. num. 22.
sequenter, ipse viderit.

¶ 10. Contra, ut benè distinguit Sanch. o & nos jam innuimus; si, dum prædicti conantur, seu affectant, non percipere; verè minus percipiant, invalida erit præsentia, quia sic apti Testes Matrimonii esse nequeunt. Ad quam rationem, quia minus attendit Bossius p nimis immeritò vanam, & inutilem appellavit distinctionem Sanchez.

¶ 11. Illud autem hic certum est, peccare gravè

Kkk

e Craxel
Boss. d. 39.
locis m
ritari.
f Pont. l.
5. mar. c.
7. §. 1. §
sequen.
a Sanc. l.c.
10. §. 11.
l Delug. de
pæn. d. 17.
num. 81.
b Sanc. l.c.
39. num. 11.
c Pont. l. 5.
num. 4.
d Leand. d.
qui ait Parochum, &
Testes debere esse vocatos,
eisdemque debere liberè
Matrimonio assistere: id,
quod probat ex quadam
declaratione Sacræ
Congregationis. Sed
contra Pontium est etiam
Flurr.

e G. Flurr.
d. 5. de ma.
diff. 15. n.
50.
f Av. q. 6.
mar. sec. 6.
V Quod si.
g Sanc. l.c.
num. 3.
h Sanc. l.c.
num. 4.
i Leand. d. 9.
mar. q. 36.
k Pont. l. 5.
cap. 21. n.
10. §. 11.
l Delug. de
pæn. d. 17.
num. 81.
m Sanc.
Boss. Cast.
l. cc. c.
Coninck d.
27. n. 44.
n Pont. l.c.
num. 5.
o Sanc. l.c.
num. 6.
p Pont. l.c.
num. 22.

graviter eos, qui Parochum vi, vel dolo, ad assistendum Matrimonio, retinent (idem dic de iis, qui metu retinent, de quo mox) atque etiam puniendos ab Ordinario, & conjuges esse inhibendos, nè consumment Matrimonium, antequam fiant, & nisi facta fuerint, consueta denunciations. Ratio autem, quod ii, qui vi, vel dolo Parochum retinent, etiam præcendendo ab injuria coactionis, peccent, est, quia Sacri Canones volunt, ut Matrimonia iniantur, & cum assistentia, & cum approbatione Ecclesie, eque vicem gerit Parochus; at hæc approbatio, quæ certè res gravis est, non habetur, Parocho repugnante, vel decepto.

12. Dixi (Parocho repugnante, vel decepto) nam, si vi, vel dolo retineres Testes (præcendendo ab injuria fortè illis allata) Sanch.

a Sanc. dic. d. 39. n. 12. ait, te solum peccare venialiter, quia Ecclesia eos non requirit, ut approbent, nomine ipsius, Matrimonium, sed solum, ut sint veri Testes. At Castr. *b* ait, esse morale, quia, pari modo Ecclesia requirit approbationem ipsorum, perindè ac Parochi. Sententia Sanch. quia est benignior, approbanda videtur: non enim facile præcepta odiosa sunt intelligenda de mortali, quando ut est in casu nostro, declarare legem possumus de veniali, ut univèrsaliter habet ipsemet Ca-

c Castr. Tr. Strop. *e*
1. disp. 1. de 13. Nota denique in hoc puncto de peccato cum G. Hurt. *d* quando esset gravis necessitas contrahendi, & sine justa causa, nolent Parochus, & Testes assistere, posse dolo, & aequivocatione eos induci ad assistendum, sed non posse cogi, quia vim facere nequeunt privati.

14. Semel, ut quidam fallerent Parochum præsentem, & colloquentem cum quadam puella, v. g. cum Maria, præsentibus ex condito Testibus, Sponsus ad idem colloquium accedens, nullis præmissis denunciationsibus, dixit: *Venio, ut videam Dominam Mariam, quæ est mea conjux*, & ipsa respondit. *Hic est meus conjux*. His ita ex arte peractis, quæsitum fuit, an validum fuerit hoc Matrimonium.

15. Respondeo, aliquos gravissimos Jurisconsultos, ut refert Delugo *e* putasse validum fuisse: Verùm idem Delugo docet, non fuisse, quia illa verba non dicta sunt practice,

ut causativa Matrimonii, quod tunc celebraretur, & de qua celebratione Parochus esse Testis debebat, sed demonstrative, ut significantia Matrimonium jam factum. Addit idem Delugo, licet Matrimonium esset dubium, & in dubio soleat præsumi in favorem validitatis Matrimonii, tamen, quia in hoc Parochus fuit invitus, & non præcessere denunciationses, unde hoc Matrimonium, secundum jura, fuit Clandestinum, illi non est favendum, quia, ut sic, causa est odiosa, id est, contra jura clandestinum Matrimonium irritantia, (ut alias notant Doctores cum Sanchez *f*) & consequenter non erit validum pronuntiandum.

Extorta metu, vel mendacis presentia.

16. Hinc Sextò. Si Primò Parochus propter aliquem metum assistat. Secundò, si eodem metu det licentiam assistendi a tercio Sacerdoti, validum est Matrimonium. Ratio pro primò est, quia, esto, ea, quæ sunt ex metu, fiant ex vi, tamen vis, ut modò vidimus, non tollit validitatem hujus assistentia. Ratio pro secundò est, quia, verior doctrina habet, Jurisdictionem metu extortam, valere. Adde, hanc licentiam assistendi non esse actum Jurisdictionis, ut habet Sanchez. *g* Idem dic, si fictè, & non vero animo eam licentiam det Parochus; nam tunc, adesse esset titulus corolatus, hoc est, licentia extorta, & communis populi error, quo omnes putant, vero animo datam esse licentiam. Sanch. *h* & Averfa. *i*

17. Idem denique puto, valere scilicet licentiam, si Parochus illam det deceptus ex mendacis, vel dolo alicujus, ut si quis fingat, apud Parochum instantiam Principis pro dicta licentia impetranda. Nam, quamvis nihil magis contrarium consensui, quam error; undè tunc videatur Parochus verè licentiam non dare, tamen non ita est in casu nostro, si quidem, cum illa rogatio Principis non pertineat ad licentiæ concessionem, nisi admodum extrinsecè; judicandum est, eam non esse rationem finalem ad concedendam licentiam, sed solum impulsivam, quæ non vitiat consensum.

Assistentia

[*Affsentia Matrimonii contra prohibitionem Episcopi.*

18. Sed jam, his statutis, Inquires, si Episcopus Parochum prohibeat, nē huic, vel illi Matrimonio assistat, ipse verò assistat contra prohibitionem, esto cum peccato, de quo hic non agimus, validanē erit assistentia, atque adeo Matrimonium?

19. Respondeo. Si Episcopus legitime amoveat, vel suspendat Parochum ab officio, validam non esse, patet ex se: sed, si ei perseveranti in suo munere, Episcopus prohibeat dictam assistentiam, quæ est quæstio proposita, duobus modis prohibitio procedere possit. Primò, si Episcopus solum prohibeat, nē Parochus assistat. Secundò, si, & prohibeat, & addat clausulam irritantem in hunc modum, *Prohibeo, ne assistas Matrimonio, quod, si assistas, nulla sit assistentia, & consequenter nullum Matrimonium.*

20. Si ergo sit primo modo, valebit assistentia, & Matrimonium, quia illa prohibitio solum notat illicitum usum, non verò inducit invaliditatem. Ratio est, quia, dum Parochus remanet Parochus, habet ex Tridentino (cui Episcopus derogare non potest) ut validè assistat.

21. Si autem sit secundo modo, difficilis est resolutio. Adhuc tamen dico, validam esse assistentiam, validumque Matrimonium. Ratio est eadem, quia, si is remanet Parochus, jam assistit, ut Parochus, & consequenter validè: Ita Delugo, *b* referens, Sacram Congregationem monuisse quemdam Episcopum, ut revocaret edictum, quo præcipiebat, ut, si Parochi assisterent Matrimonio occultis, id est, non præmissis denunciationibus, assistentia, & Matrimonia essent invalida; quod certè præceptum (ait merito Delugo) dare non poterat Episcopus, quia hoc fuisset concedere novum impedimentum dirimens Matrimonia, ad quod non extenditur Episcopi potestas.

22. Quid si Episcopus interdixit Parocho, nē daret licentiam alteri Sacerdoti, ut sic assisteret Matrimonio, vel præcepit, nē daret, nisi talibus Sacerdotibus approbatis, ipse verò contra prohibitionem, daret, validanē esset licentia?

Respondeo, Diana e utitur distinctione. *c. Dian. p. Si non adest, inquit, in tali prohibitione De-eretur irritans, erit valida, si adest, erit invalida. Sed tu vide, an ex doctrina modò allata à Delugo, colligere possis, in utroque casu esse validam, quia in utroque casu agit Parochus, ut Parochus.*

[*Affsentia Matrimonii contra prohibitionem Summi Pontificis.*

23. Si Summus Pontifex idem prohibeat Parochis, sub expressa clausula assistentiam, vel Matrimonium irritante (nam secus semper esse interpretandum pro valore, & in favorem Matrimonii) censeo, in validam fore assistentiam, & Matrimonium, nam Summus Pontifex potest dimidiare auctoritatem Parochi, potest novum impedimentum dirimens condere, potest Concilio Tridentino derogare, &c. Lege Boss. *d* qui immerito de præfenti resolutione absolute sic data dubitavit, sicuti valde merito ibidem cum Reginaldo, Pontio, & Barbosa notavit, mortaliter peccaturos eos, qui scienter contra Pontificis (adde, vel Episcopi) prohibitionem justa de causa latam, quamvis sine clausula irritante, Matrimonium contraherent: excepto, si certò scirent, nullum subesse impedimentum, causamque omnem prohibitionis cessare.

[*Pœna hanc solemnitatem non servantium.*

24. Pœna contrahentium sine Parocho, & Testibus præter peccatum, & iritationem Matrimonii sic contracti, nulla lata est à Tridentino. In jure autem antiquo antè Tridentinum, est privatio cujusdam favoris, quo scilicet, qui ignoranter contrahit cum impedimento dirimente, facit nihilominus prolem legitimam; cujus favoris privatio etiam nunc viget, cum non fuerit à Tridentino, ne tacitò quidem ablata. Lege Ave. *f. e* aliof. *Sanc. l. 3. que.*

25. Pœna Parochi, vel Sacerdotis assistentis Matrimonio sine aliis Testibus, ut etiam Testium assistentium absque Parocho, vel alio Sacerdote de Parochi licentia, est illa, quam eis infligit Ordinarius, & quidem, gravem, ejus arbitrio. Ita Tridentinum. *f. Un- f. Trid. sess. de probabiliter alia pœnae graviore fuerunt à dicto Tridentino sublata, quia, quando ref. matr. lege*

à G. Hurt. lege nova (inquit Hurt. s.) imponitur mitior pœna, quam erat imposita lege antiquiore, cessat antiqua, undè tacitè à nova lege videtur auferri.

§. IV.

Præter assentiam, quomodo ritum debeat observare Parochus?

Quibus verbis utetur?

1. **E**A servare debere, quæ Tridentinum loc. b. cit. præscribit: præscripsit autem Primò in hunc modum. Parochus viro, & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat, *Ego vos in Matrimonium conjungo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, vel aliis utatur verbis, juxta receptum cujuscuque Provinciae ritum.

2. Ubi nota Primò, sensum illius (*conjungo vos*) esse, Declaro, seu approbo conjugalem vestram conjunctionem; nam cæterum contractus Matrimonialis fit per verba ipsorum conjugum; undè constat, hæc Parochi verba non esse, neque de essentia, neque de ulla ratione Matrimonii.

3. Nota Secundò, hæc verba debere à Parocho profertur; etiamsi per Interpretem, modo superius dicto, consensum conjugum exceperit; neque enim necesse est, ut conjuges ea intelligant, sicuti, nec necesse est, ut pœnitens qui confitetur per similem interpretem, intelligat Idioma Confessarii ipsum absolventis.

4. Nota Tertio, Si hæc verba non profertur Parochus, quamvis peccet, quia contra præscriptum Tridentini agit, non tamen, ut ego cum aliis c. censeo, peccabit, nisi venialiter, quia hæc non videtur esse res gravis. Putat tamen esse mortale Aversa, d. aitque, ita sentire communiter alios. Mihi certe incredibile apparet silentium horum verborum grave quid esse, & Parocho in rebus Sacramento Matrimonii necessariis non deficienti, damnationem æternam afferre.

Quam interrogationem faciet Parochus?

5. Nota Quarto, illud (interrogantis, &c.) interrogari enim (& quidem ritè prius

vir, deindè mulier) debent, non de impedimentis, an fortè aliquo laborent; id enim tunc non est expediens, & jam, si aliquo laboraverant, supponitur circa illud fuisse dispensatum, sed solum de mutuo consensu ab ipsis exhibendo. Hanc tamen interrogationem omittit, propter similem rationem, quam modo diximus, non puto fore mortale. Immo, si ex se Sponsi non interrogati consensum præbeant, non esset à Parocho addenda, quia tunc otiosa foret interrogatio.

Quam Notationem?

6. Jam verò præscribit Secundò, ibidem Concilium, ut habeat Parochus librum, in quo conjugum, & Testium nomina, diemque, & locum contracti Matrimonii describat, quem diligenter apud se custodiat.

7. Nota, hoc grave quid esse, cum requiratur, ut constet in Ecclesia de Matrimonio contractis, ac propterea peccari mortaliter à Parochis, si id ipsi non servant.

Consuetudines servet Parochus, & ad Communionem Sponsos adhortetur.

8. Tertio, ibidem Concilium confirmat alias consuetudines, si quæ sunt in Provincia, juxta quas cum laude, id est, piè, ac Religiosè administrari fortè soleat hoc Sacramentum, hortaturque, ut Sponsi antequam contrahant Matrimonium ritè confessi Sacra Eucharistia reficiantur.

Exquirat à Sponsis Notitiam rerum Fidei.

9. Hactenus ex Tridentino, sequuntur quædam pertinentia ad ritum, de quo agimus. Primum est, ut Parochus advertat, an sciant conjuges rudimenta Fidei, quod si nesciant, non possent ex rigore expelli à Matrimonio celebrando, quia nihil de hoc Concilium, vel Sacri Canones decernunt. Immo, nec Episcopum posse præcipere, ut hi ignorantibus arceantur, putant nonnulli, quia (ajunt) sic conderet novum impedimentum dirimens, ad quod, ut modo diximus, non se extendit potestas Papa inferioris. Verum contra est, quia hoc non est ponere novum impedimentum, sed differre Matrimonium pro

*à Sanc. Co-
ninck,
Dianna, a-
liisq. ap.
Av. q. 6.
mat. sec. 7.
V. Obligat.
d. Aversa
l. c.*

*e Sanc. Co-
ninck Dis-
na q. 6.
dem de
loc. cit.*

*F. Avila
V. Dicit.*

tempore opportuniore, & ad Parochum pertinere uti aptis remediis pro instructione suorum. Differat igitur cum prudentia, nam omnino expellere integrum ei non est.

In Ecclesia assistat Matrimonii Parochus.

II. Secundum, ut in tali loco, hoc est in Ecclesia celebretur regulariter Matrimonium, & non alibi. Quare prudenter in Paronimitana & Diocesis Synodo anni 1652. sic præscribitur. Nullo autem in loco, nisi in Ecclesia, qua propria Sacramentorum domus, est, Sponfos (Parochus) jungat, nisi iustam ob causam nobis (Hoc, est Archiepiscopo) probatam.

Quocumque tempore assistat.

III. Tertium denique est, videre, an tali solum tempore matrimonia sint celebranda? Verum nihil de hoc Sacri Canones, vel Concilia. Quare possunt quocumque tempore mane, Vespere, die Festivo, Feriato, &c. Nam, quando in Sacris Canonibus prohibentur Nuptiæ in Quadragesima, vel Adventu, id non intelligitur de ipso Matrimonii contractu, sed de solennitatibus Benedictionis, & Traductionis, quæ fieri solent post Matrimonium contractum, ut omnibus est compertum, & nos infra explicabimus.

§. V.

Quis Parochus?

I. Proprius debet esse Parochus, qui assistere debet illis, qui in Matrimonio sunt copulandi.

Quare I. Summus Pontifex pro toto Orbe.

II. Archiepiscopus pro suis, & in decursu visitationis pro ovibus sui suffraganei, vel quando ad eum fuit appellatum, & sententia data transit in rem iudicatam, vel elapsum est decennium appellationis.

III. Episcopus pro sua Diocesi.

IV. Abbates nulli Episcopo subiecti pro suis, in quos habent jurisdictionem Episcopalem (non tamen, qui Abbatiam illam Tamburinus de Sacramentis.

Tamburinus de Sacramentis.

habent in commendam, de qua quaestione vide Dian. b)

V. Capitulum Sede Vacante item pro suis.

VI. Legatus à latere pro suæ legationis Provincia.

VII. Cardinales pro suo titulo; Hi omnes & possunt Matrimonii legitime assistere, quia omnes sunt Ordinarii, & Pastores respectivè ad prædictos,

Idem possunt Vicarii Generales ipsorum, ex vi d Vicariatus, Idem Viceparochi, id est ii, quibus legitime Parochiæ cura plenè mandatur, quamvis enim, non sint proprietarii Parochi, sed delegati, verè tamen pro eo tempore Parochi sunt, & Pastores. Hæc e fuisse docent plures contra alios in aliquo discrepantes.

2. Rursus. Parochus non Sacerdos. Parochus excommunicatus, etiam si nominatim sit denunciatus, atque adeo vitandus, suspensus, irregularis, interdictus, Parochus putatus communiter talis ob titulum coloratum (Idem de Episcopo, Archiepiscopo, &c.) immò etiam cum solo communi errore, licet sine titulo, quando dicitur Parochus intrusus, validè assistunt, ut item validè dant licentiam Sacerdoti, ut assistat, quia hujusmodi assistentia, assistendique licentia non sunt actus Jurisdictionis, à cuius usu excommunicatus, prædictique privantur. Ita Doctores f citati contra alios.

Validè, dixi, nam, an licitè, dicam in Tr. de g Excommunicatione.

Quis ex licentia Parochi.

3. Præterea Parochus, vel ii, quos modo recensuimus, possunt hanc licentiam assistendi delegare alteri: sed certè solum ei, qui sit Sacerdos (non requiritur autem, ut sit approbatus ab Ordinario) clare enim Tridentinum h requirit Sacerdotem, & nil præterea.

Licentia autem hæc, vel scripto, vel voce delegari à prædictis potest, vel particulariter ad hoc certum Matrimonium, vel generaliter ad matrimonia quæcunque.

4. Si detur alicui Sacerdoti licentia absolute ad omnia Sacramenta administranda,

LII dari

e Sanc. Diocesis. Synod. 1652. p. 2. n. 116.

e Sanc. Diocesis. Synod. 1652. p. 2. n. 116.

b Dian. p. 11. Tr. 3. ref. 35.

c Pont. l. 5. cap. 10. Sanc. l. 3. mat. d. 28.

d Sanc. l. 3. mat. d. 7. nu. 10.

e Sanc. l. 3. mat. d. 29. nu. 18.

f Ap. Dian. p. 11. Tr. 3. ref. 33. V. Et tandè. Vido Etiã ib. Tr. 5. Ref. 10.

g In Tr. de Exe. c. 8. §. 1.

h Trid. ses. 24. c. 1. de ref. matr.

dari etiam hanc assistentiam quia, improprie
faltere, hanc assistentia est quaedam admini-
stratio Sacramenti Matrimonii, docet Co-
ninc, & ex declaratione Cardin. Pontius,
& Castrop. apud Dianam, a sed de hoc sub-
dubitat Aucta, b nisi alia circumstantia id
persuadeat. Hurt. e verò clarè negat, re-
quirit enim licentiam generalem ad exercen-
dum officium Parochi. Ratio est, inquit,
quia hæc assistentia non est administratio Sa-
cramenti Matrimonii cujus soli conjuges
sunt Ministri. Certe utraque sententia pro-
babilis est.

a Dia. p. 11
Tr. 3. ref.
32. Vide e-
tiam ibid.
Tr. 5. ref.
10.
b Av. q. 6.
mat. sec. 4.
§. Item.
c G. Hurt.
d. 5. mat.
diff. 11.

Quæ licentia.

5. Non sufficit tamen licentia præsum-
pta, nec tacita de futuro; tacita vero de
præfenti, ut si Parochus videns Sacerdo-
tem parare se dictæ assistentiæ, & cum pos-
sit prohibere, taceat, sufficere, probabilius
est.

d Cast. l. c.
§. 2. n. 3. &
4 citans
Pont. San.
Con. con-
tra Meno-
shium, a-
nosque.

Licentiam hanc, etiam metu, vi, dolo, &c.
extortam valere, diximus §. 3. n. 4.

*Mors Parochi post licentiam datam, quid
operetur?*

6. Si Parochus dedit mihi potestatem
assistendi huic Matrimonio, & antequam
assistam, moritur (idem, si amoveatur ab
officio) validè ne ego assistam, distinguen-
dum est. Vel enim Parochi mors nondum
scitur, vel jam scitur. Si prius, ob titulum
coloratum, & communem errorem, validè
assistes juxta legem Barbarius. e Si poste-
rius, assistes invalidè, quia delegatio ad ca-
sum determinatum spirat, mortuo delegan-
te. Lege Sanch. f afferentem differentiam
inter delegationem ad unum quid determi-
natum, & delegationem ad casum, personali-
ter egimus supra Tract. 2. de dispensationibus
cap. ultimo.

e L. Barb.
ff. de Prat.
f Sanc. l. 8.
mat. d. 28.
à n. 64 vi-
de etiam
Delag. lib.
1 resp. mor.
dub. 35.

*Licentia data, sed non scita quid o-
peratur?*

7. Si licentiam datam esse à Parocho,
Sacerdoti non constet, invalidè hic assistet,
quia eam nondum habet, donec acceptet,
acceptare autem legitime non potest, dum
eam datam esse, ignorat. At si dictus Sa-

cerdos nuncium suum misit ad Parochum,
ut dictam licentiam peteret, quam Paro-
chus concessit, & Nuncius nomine Sacerdo-
tis accepit, assistet validè g (sed certè il-
licite graviter, quia sic semper adest pericu-
lum eam nondum esse datam, unde Matri-
monium sit invalidum.) Ratio autem, quod
tunc, si vere, quando sic assistentia invenia-
tur, licentia fuisse concessa, sit dicta assi-
stentia valida, est, quia communiter Do-
ctores tradunt, ut notat Castropal. h & col-
ligitur ex Jure, i cuiuslibet Beneficii, Privi-
legii, Dispensationis, Facultatis, & Gratia
concessio à puncto concessionis factæ Nun-
tius ad id specialiter destinato acceptanti, ha-
bet effectum. Lege, quæ in hanc eandem
rem ego in superioribus k dixi.

g Cast. d.
2. de p^o
p^o n. 11.
6. cum
Contra b
Sanc. con-
tra G. Sa-
c. p^o n.
6. quæ
sequitur
Dian. p^o
11. 3. ref. 10.
7. Quæ
quæ
h Cast. l. c.
i Tr. 1. de
de p^o n. 4.
4. p. 11.
n. 10.
i. C. S. de
p^o n. 6.
k Supra l.
5. de p^o
in Tr. de
cast. ref. 1.
n. 18.
m) Sanc. l.
mat. d. 3.
n. 17.
m G. Bar.
d. 5. mat.
diff. 10.

Licentia data à Parocho suo Cappellano.

8. Si Parochus det licentiam generalem
ministrandi Sacramenta, seu juxta dicta n. 4.
exercendi officium Parochi Sacerdoti suo v.
g. Coadjutori, quem nos Cappellanum Pa-
rochia appellare solemus, An, sicuti potest
Cappellanus is, assistere ipse Matrimonio, ita
possit alium subdelegare, qui alicui Matri-
monio assistat, dubitari merito potest. Ad
quod Respondeo. Sanch. l. videntur ex con-
textu velle, quod possit in absentia Parochi,
non verò in ejus præfentia, quia in absentia
est delegatus ad universitatem causarum, non
verò in præfentia: at sentio cum Hurtado, m
qui vult posse in utroque casu, quia in utro-
que est delegatus ad universitatem causa-
rum.

4. p. 11.
n. 10.
i. C. S. de
p^o n. 6.
k Supra l.
5. de p^o
in Tr. de
cast. ref. 1.
n. 18.
m) Sanc. l.
mat. d. 3.
n. 17.
m G. Bar.
d. 5. mat.
diff. 10.

Licentia assistendi revocari potest, &c.

9. Denique licentiam hanc assistendi,
datam Sacerdoti, posse revocari, sed, ut
revocatio habeat effectum, debere à Sacer-
dote per Nuntium ad id ipsi destinatum, co-
gnosci revocationem iidem Doctores no-
tant.

*In Ordinem ad quosnam Parochianos, Potest
Parochus prædictam licentiam con-
cedere.*

10. Præmitto, quatuor modis posse
quempiam esse, (quantum ad præfens in-
stitu-

4. p. 11.
n. 10.
i. C. S. de
p^o n. 6.
k Supra l.
5. de p^o
in Tr. de
cast. ref. 1.
n. 18.
m) Sanc. l.
mat. d. 3.
n. 17.
m G. Bar.
d. 5. mat.
diff. 10.

Aturum facit) in aliquo loco. Primò animo ibi perpetuo, seu absolute, habitandi, quo pacto dicitur is habere ibi domicilium. Secundò, animo ibidem habitandi pro majori parte plus minus anni, ut habet Hurr. a vel, ut alii apud Delugo, b pro parte anni absolute majore, seu saltem pro æquali, perindè solent habitare scholastici in Universitate, litigantes in Curia Principis, &c. quo pacto dicuntur habere ibi, quasi domicilium. Tertio, transeunter per aliquot dies, vel paucos menses, animo redeundi ad locum sui domicilii. Quarto vage, idest sine ullo animo hic, vel illic, sive per domicilium, sive per quasi domicilium, habitandi. Notas differentiam? Hi quæri nullum certum habent domicilium, habent Tertii, ut, & duo primi.

11. Dico jam Primò. Parochus loci potest validè assistere Matrimonio existentium in eodem loco primis duobus modis, idest per domicilium, vel, quasi domicilium in dicti Parochi Parochia habitantium (etiam primo die, quo sine fuco, & fallacia ibi habitare dictis modis incipiunt) non vero potest validè assistere Matrimonio in eodem loco existentium tertio modo, idest transeunter. Ratio est quia respectu illorum is verus est Parochus, non vero respectu horum. Ità Doctores citari præter Pont. c qui cum Sa d affirmat Parochum validè assistere Matrimonio etiam existentium, tertio modo in loco, ubi d Sa d Pa. ipse est Parochus.

12. Dico secundò. Matrimonii Vagorum quilibet Parochus potest assistere ex sententia Sanch. Pont. ll. cc. & Barbosa e referentis decisionem quandam de hære. Ratio est, quia cum hi nullum habeant Parochum, quemlibet eligere possunt pro suis Matrimoniis, sicuti quemlibet eligunt pro suis Confessionibus: At ex sententia Coninck, & Hurr. locis cit. aliorumque apud Bossium f non potest quilibet Parochus, sed solus ille in cujus Parochia hi Vagi inveniuntur, quando contrahunt. Ratio est (inquit) quia tunc ille est ipsorum Parochus. Sane hæc posterior opinio tutior est, & eligenda, saltem in praxi, licet, priorem esse probabilem, negare non possim, quam, magis esse receptam, testatur ibidem Bossius. Quoniam verò mox dicemus, satis esse, ad validam assistentiam Matrimonii, Parochum unius ex contrahen-

tibus, idè, si unus sit Vagus, quamvis alter fixam habeat alicubi sedem, potest Parochus huic matrimonio assistere, tanquam Matrimonio Vagorum.

13. Debere autem dictum Parochum, antequam iis Vagis assistat, diligenter inquirere, an aliquo impedimento laboret, immò ex Tridentino g debere Parochum g Trid. sess. licentiam habere ab Ordinario hos (sive u- 24. c. 7. de terque, sive alter tantum sit Vagus) Matrimonio conjungendi, monitione opus non est.

14. Eos, qui sunt in via, animo relinquendi antiquum domicilium, & aliud acquirendi, qui tamen nondum ad hoc pervenerunt, ad Vagos reducit Castrop. numer. 11. ex Sanch. & Gutierrez: quare pari modo à Parocho, ubi inveniuntur, Matrimonio erunt ex tutiore nostra sententia copulandi: hi enim, cum pristinam reliquerint habitationem, novam verò non dum acquisierint, nullum per se Parochum habent, habent ergo, more Vagorum, illum, in cujus Parochia inveniuntur,

An suis, sed existentibus extra Parochiam?

15. Ex dictis emergit gravis dubitatio. Si unus ex conjugibus habitet in una Parochia, alter in alia, quis erit aptus Parochus pro illorum Matrimonio? Ut responsum distinctè percipias, figuremus duos casus.

16. Primò, Petrus, & Berta habitant ambo in Parochia Sancti Antonii. Secundò, Titius, & Catharina non habitant ambo in eadem Parochia, sed Titius in Parochia Sancti Antonii, Catharina in Parochia S. Nicolai.

Hac figuratone posita, nimis certum est, Parochum Sancti Antonii validè assistere Matrimonio Petri, & Bertæ, quia cum is utriusque sit Parochus non est, unde de assistentia legitima dubitetur. Atque hic est primus casus.

17. Quoad secundum; Certum item sit, tum Parochum Sancti Antonii posse assistere in Parochia ipsius Sancti Antonii Matrimonio Titii, & Catharinæ, tum Parochum Sancti Nicolai posse assistere in Parochia ipsius Sancti Nicolai eidem Titii, &

Catharinæ Matrimonio. Ratio est, quia, satis servatur forma Tridentini. Ii enim, dum in sua Parochia existunt, vere Parochi sunt respectu Matrimonii inter illos duos, quorum unus est suus Parochianus, esto alter ex conjugibus alterius sit Parochia; connexorum enim eadem est ratio.

18. Certum præterea sit nobis, vel profecto valde probabile, Parochum Sancti Antonii valide assistere dicto Matrimonio Titii, & Catharinæ in Parochia Sancti Nicolai, & Parochum Sancti Nicolai in Parochia Sancti Antonii. Ratio est, quia adhuc ille Parochus est proprius respectu Matrimonii inter

illos duos, quorum alter suus est Parochianus. Esse enim ipsum in aliena Parochia non tollit, ipsum esse eodem modo Parochum suorum Parochianorum, sicuti est in sua, sed solum notat, illud officium congruentius, tunc pertinere ad Parochum loci, quam ad ipsum. Ita Sanchez, a quamvis Navarrus, & Pontius id negent apud Gasparem b Hurradum.

19. Illud ergo superest aliquanto incertius. Quid, si, vel Parochus Sancti Antonii, vel Parochus Sancti Nicolai assistat, si ve Matrimonio Petri, & Berræ, si ve Matrimonio Titii, & Catharinæ in aliena omnino, seu tertia Parochia v. grat. in Parochia Sancti Hippolyti, ad quam, nec conjuges, nec duo illi Parochi ullo modo pertinent?

20. Respondeo, adhuc valide assistere, Ratio est fere eadem, quia ibi is est Parochus respectu illius Matrimonii inter duos, quorum alter sua ovis est; quare satis, superque satis sit Tridentino, quod nihil aliud requirit, nisi præsentiam proprii Parochi: ita Sanchez. c. alii que contra Navarrum, d. aliofque quorum sententiam tamen probabilem esse, non nego. Præterea, sicuti diximus, posse valide Parochum extra Parochiam suis assistere, ita affirmamus, posse Sacerdotem, cui Parochus assistendi licentiam det; Excepto, si ita det, ut expressè sub clausula irritante, illam ipsi limitet, ut assistat in propria Parochia, de qua relate Coninck, e alii que.

21. Si inquiras, an peccet Parochus, si in aliena Parochia assistat Matrimonio suæ ovis?

Respondeo, non peccare, quia assistere non est actus Jurisdictionis (hanc enim Jurisdictionem, quando est contentiosa, fateor licitum non esse exerceri in alieno Territorio) nec continet strepitum externum, ut continent Denunciationes, & Benedictiones, quas item fateor, illicite fieri in Territorio non suo. Ita Hurtadus, & Leander loc. cit. Quod dictum est de Parocho, ob parem rationem dic de Sacerdote delegato ad assistendum, quantum est ex hoc capite, nam, si forte à Parocho, ut modo innui, prohibitus fuisset, secundum gravitatem prohibitionis, esset culpa mensuranda.

Pœna assistentis Matrimonio alieni Parochiani.

22. Pœna, quam incurrit Parochus, vel Sacerdos assistens Matrimonio Parochiani non sui, vel illud benedicens, ex Tridentino f est, tandiu suspensum manere ab Officio, & Beneficio, quandiu ab Ordinario ejus Parochi, qui Matrimonio interesse debebat, seu à quo Benedictio suscipienda erat, absolvetur, quæ suspensio est ipso facto, ut habet Averfa, g addens, si Parochus det licentiam Sacerdoti assistendi Matrimonio ovis non suæ, pœnam hanc ab ipso Sacerdote, non à Parocho incurri, quia Tridentinum assistenti imponit hanc pœnam, non verò assistentiam mandanti.

Quis nam Parochus assistet Matrimonio inter absentes?

23. Inquires item hic, qui nam Parochus assistere debet Matrimonio, quando hoc contrahitur per Procuratorem, vel per Epistolam? Respondeo, casus duplici modo posset occurrere. Primò, ut alter ex Sponsis, sit Parochianus loci, ubi contrahitur Matrimonium per Procuratorem alterius Sponsi absentis, & tunc poterit, ut patet ex supradictis, huic Matrimonio assistere Parochus illius loci, vel alius Sacerdos ex licentia dicti Parochi, vel ex licentia Parochi absentis; Secundò, ut uterque Sponsus sit absens; & Procuratores contrahere debeant in loco, qui ad neutrum Sponsum pertinet v. grat. Sponsus sit Paormitanus, Sponsa sit Hispana,

a Sanc. l. 3. mat. d. 19.
Cast. d. 2.
p. 13. 8. 9.
n. 7. Lean. d. 7. matr.
qu. 16. Coninck. d. 27.
n. 19. Hen. lib. 11. matr. c. 3.
G. Hurt. l. 1. mox cit.
b G. Hurt. d. 5. matr. diff. 6.
c Sanc. l. c. G. Hur. lo. c. Con. l. c. d Navarr. que sequitur Pontius, alii que quos citat. Hurrad. c. Coninck. d. 27. d. 3. Pont. lib. 5. à c. 29. Sanc. lib. 3. mat. d. 33. Av. qu. 6. mat. sec. 4. v. Item dubitatur.

f Trid. 24. r. 1. d. ref. matr. G. Hurt. d. 5. diff. 17. f. 1. g Av. qu. 6. sec. 8. v. Denim.

pana, & utriusque Procuratores sint Messanæ. De his ergo quæri potest, quis debeat esse Parochus assistens: Id certe apud neminem ex iis Doctoribus, quos præ manibus habeo, invenire potui. Ad hoc ergo sic, salvo Sapientiorum iudicio, responderem. Cum Doctores omnes, & Tridentinum semper clament, debere esse proprium Parochum, saltem unius ex contrahentibus, qui Matrimonio assistat, sit, ut, quia Parochus Messanensis non sit Parochus, neque utriusque, neque alterius, neque ullo modo ejusmodi contrahentes sint Vagi, fixam enim habent sedem suam, alter Panormi, alter in Hispania, Procuratores autem supponimus, contrahere Matrimonium Messanæ, sit, inquam, ut non possit dictus Parochus Messanensis esse legitimus assistens talis Matrimonii. Debet igitur esse Parochus Sponsi, vel Sponsæ, qui, quia est absens, det licentiam alicui Sacerdoti existenti Messanæ. Neque id difficile factum erit, si cui enim debet Messanam afferri fides denunciationum, quæ necessariò, ut mox dicemus ex Tridentino, exhiberi debent in Parochia Sponsæ, & Sponsi, ira poterit afferri licentia assistendi.

§. VI.

Qui Testes.

1. **P**Lura de hujusmodi Testibus dicta sunt propter connexionem, quam habent in hac re cum Parocho: solum ergo duo sunt, vel addenda, vel confirmanda.

2. Primò. Non sufficit, si unus, immò etiam plures Testes sint præsentis consensui viri, & alter, sive alii, etiam plures, consensui mulieris, vel contra. Nam iidem, tum Testes, tum Parochus integro contractui Matrimonii præsentis esse debent, ut de illo testificari queant, & Tridentino satisfacere.

3. Secundò, quamvis in aliis commerciis humanis plerumque, præsertim in rebus gravibus, ut actus sint legitimi, desiderentur Testes idonei, sive omni exceptione majores; unde in jure repelluntur à testificando infames, excommunicati, propinqui, scæminæ, &c. tamen in casu nostro factis est, ad validitatem, quilibet, qui usu rationis polleat, advertatque, quid agatur. Quare sufficiunt prædicti infames, excommunicati,

propinqui, scæminæ, ut etiam servi, pueri rationis compotes, immò etiam Infideles. Ratio est, quia Tridentinum Testes requirit, nihil restringens, ad eorum qualitates exquirendas. Et meritò, quia id auferret periculum, vel scrupulum nullitatis Matrimonii. Adde Primò, si necessaria foret in Testibus qualitas aliqua, jam suppleri à Parocho, qui certè est Testis qualificatus, quiq; aliis auctoritatem præsentia sua conferre potest. Et certè suppletur etiam ex voluntaria electione utriusque partis. Adde Secundò, cum hæc Tridentini dispositio corrigat jus commune, in quo ante Tridentinum nulla erat necessaria Testium præsentia, interpretandam illam esse, ita, ut quantò minus possit, illud Jus corrigat. Hæc fuit Sanch. a aliique.

4. Dixi in casu nostro, id est ad contractionem Matrimonii, nam ad probandam Matrimonii jam contracti invaliditatem, ut illud scilicet dissolvatur, Testes debere esse omni exceptione majores, rectè notant iidem Doctores, & decrevit Summus Pontifex. b

CAPUT III.

De Denunciationibus.

§. I.

Quanta sit earum obligatio.

1. **T** Tridentinum sic e habet: Ut in posterum, antequam Matrimonium contrahatur, ser à proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festis in Ecclesia inter Missarum solennia publicè denuncietur, inter quos Matrimonii sit contrahendum. b C. 1. de

2. Porò hæ denunciationes, quæ tandem nihil aliud sunt, nisi monitiones quædam, ut, qui fortè noverit impedimentum aliquod intercedere inter eos, de quibus fit monitio, illud Parocho manifestet; hæ inquam, denunciationes, si negligantur, non invalidant Matrimonium, ut nuper diximus, at peccari, tum à Parocho, tum à contrahentibus, qui eas omittunt, dubium non est, & quidem ex se mortaliter, quia ex se gravis res est.

3. Excusat autem à mortali. Primò, parvitas materiæ, puta, si omitteretur tertia denunciatio, quando nullum esset morale

Mmm 3 peri-

a Sanc. lib. 3. d. 39. c. 41. Canon. d. 2. de spons. p. 13. §. 13. Aver. q. 6. matr. sec. 5. Boss. de matrim. c. 5. §. præfer. 12. Leand. d. 7. matr. q. 44.

Diana vocans hanc doctr. com. p. 11. Tr. 7. ref. 33. b C. 1. de Consan. quineit. c Trid. sess. 24. c. 1. de ref. matr. d. Sanc. lib. 3. matr. d. 5. nu. 7. Villalob. Diana, a-llique ap. Aversam

mandum.

periculum, quod aliquod subesset impedimentum. Sed Aversa a hanc putat, non esse parvitatem materiae, unde asserit, illum relinquere, semper esse mortale. Ego in ejusmodi unica omissione, dicto periculo non subjecta, grave momentum sanè non invenio.

4. Excusat Secundò, dispensatio Superioris ex justa causa. Sed quis Superior? Quae causa? Jam subdo, ubi etiam habebitur reuera excusatio, id est necessitas.

Quis in denunciationibus dispenset?

5. Episcopus, & ejus Vic. Gen. (non quidem foraneus) & omnes, qui Jurisdictione Episcopali gaudent, veniuntque sub nomine Ordinarii (quos supra cap. 2. nos recensuimus) possunt dispensare ad unam, vel ad omnes denunciationses, juxta exigentiam causae, de qua mox.

6. Quid, si contrahentes sint diversarum Diocesarum, indigentne dispensatione utriusque Episcopi?

Respondéo, non indigere. Unus enim Episcopus sufficienter dispensare potest, siquidem cum subdito suo dispensans, dispensat etiam validè, ratione connexionis cum altero, idque etiam si Matrimonium contrahendum sit in Diocesi alterius.

7. Idem Episcopus delegare alteri Clerico, quamvis non Sacerdoti potestatem dispensandi in denunciationibus potest, potest etiam, & Vicarius Generalis, etiam ex Vicariatus eandem delegare, saltem specialiter in hoc, vel illo casu, ut fuse habes apud Sanchez, b aliosque.

8. Parochus dispensare in denunciationibus nequit, nisi tantae esset necessitatis, ut Episcopus obligaretur dispensare, & ad ipsum aditus non daretur.

Quas ob causas?

9. Causae, sine quibus Episcopus nequit dispensare, & cum quibus potest, ad duas reducuntur. Prima est probabilis suspicio, ne Matrimonium malitiosè impediatur. Ita expresse Trident. d

10. Secunda est periculum gravis damni, sive animae, sive corporis, sive famae; quae omnia explicata minutius legere potes apud Sanchez, e aliosque. Has causas notat A-

versa, f cognoscendas esse ab Episcopo privativam, & extra judicialiter. Rectè: nam Trident. ejus prudentiae, & judicio id remittit.

11. Matrimonium esse contrahendum inter Magnates, quia solent esse nota eorum impedimenta, & inter eos, qui inaequalis sunt conditionis, ut inter nobilem, & ignobilem, senem, & puellam, divitem, & pauperem, quia esset nimis pudor, & verecundia ex parte unius ex his conjugibus id publice in Ecclesia praedicari: & inter diuturnos concubinarios existimatos, ut conjuges, quia per denunciationses Matrimonii contrahendi, palam fieret eorum peccatum, ad secundum hoc caput reducuntur, quare afferunt sufficientem Episcopo, sed prudenter omnia consideranti causam ad dispensandum super denunciationses, ut docent plures, quos citat, sequiturque Leander: g Quando gravis legitimeret, vel ne puellam cum dedecore relinqueret: obligari Episcopum sub mortali, ad dispensandum, merito iudem notant. Addit Leander, tunc, si non est aditus ad dispensantem, posse licite in dictis gravibus necessitatibus Matrimonium contrahi sine dispensatione denunciationum, quia necessitas non habet legem; sed certè tunc jam adest Parochus, qui, ut dixi num. 8, dispensare poterit.

12. Duo tamen sunt praestanda. Alterum, debere Episcopum reddi moraliter certum, sed extra judicialiter, nullum impedimentum subesse inter dispensandos. Alterum, debere Episcopum prohibere eosdem, ne post contractum Matrimonium illud consumant, antequam fiant dictae denunciationses, id, quod intelligitur, quando Episcopus expensis causis, solum distulit denunciationses. Nam, si judicavit, esse omnino omittendas, non habet locum dicta prohibitio, ut notat Aversa, g

12. Quod si conjuges, quibus non est data totalis dispensatio denunciationum, Matrimonium consumment, etiam abstrahendo à peculiari Episcopi prohibitione, & etiam si sint moraliter certi, nullum sibi obstat impedimentum, peccabunt ex vi Tridentini moraliter, ut verius putat Sanch.

non solum prima vice, sed toties, quoties copulantur. Quamvis Henriquez citatus ab eodem putet, solum prima vice peccare. Mihi expendenti utriusque rationes, quas ipsi afferunt, videntur utriusque probabiliter, quando conjuges moraliter sunt certi de impedimenti carentia. Id, quod fortasse innuit Sanch. dum suam sententiam veniorem pronunciat, sic enim videtur, veram supponere contrariam.

§. II.

Praxis denunciations exhibendi.

1. **D**ebent denunciations, ex Tridentino loco citato, fieri a proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festivis, inter Missarum solennia, ad finem, ut impedimentum, si ve dirimens, si ve solum impediens, quod forte inter contrahentes intercedit, manifestetur. Expende breviter singula.

A proprio contrahentium Parocho.

1. A proprio Parocho, seu ab ejus delegato debent hae denunciations fieri, caeque, ut ex se patet, in propria contrahentium Parochia; Quod si contrahentes ad suam propriam quilibet pertineat Parochiam, in utraque illas fieri, oportebit. Quid si quis plura habeat domicilia, quales sunt illi, qui per medium annum habitant in una Parochia, seu Dioecesi, & per aliud medium, in alia?

Respondet. In ea satis erit, fieri, ubi facilius creditur sciri posse impedimenta. Ita Sanch. b. adderem, debere fieri in utraque, quando alterutram sufficientem ad intentum Patochus non judicaverit.

3. Pro Vagis non solum debet Episcopus (sine ejus licentia a Parochis, ut supra vidimus, non sunt hi copulandi) eorum impedimenta inquirere per denunciations facendas in loco, unde forte veniunt, sed enim, juxta suam prudentiam, debet per alias diligencias veritatem carentiae impedimentorum agnoscere. Ratio est, quia prois, qui vagantur, immo, & qui exteri hinc inde habitare solent, sola denunciations non videntur sufficientes, ad impedimenta detegenda.

Tribus continuis diebus festivis.

4. Id non notat, festivos dies ad denunciations aptos, debere esse sine interjectis feriis, nam possunt recte denunciations fieri tribus diebus Dominicis, sed solum notat tanquam melius, ut, si post primam v. gra. denunciationem sequatur alius dies festivus, non negligatur, tunc fieri denunciations secunda, cujus forte ratio est, ne, si tunc negligatur, & diu sequentes denunciations differantur, Parochiani obliviscantur monitionis antea factae, & ipsi etiam differant, seu negligant impedimentum detegere.

5. Nonnulli et putant, non posse denunciations fieri tribus diebus festivis immediate sibi succedentibus, ut accidit v. grat. in Paschate, sed ce. te. immerito, quia sufficienter sic Tridentini praescriptum custoditur.

6. Illud consilium est non contemendum, ut expleta tertia denunciations, expectentur aliqui pauci dies, quo videri possit, an impedimentum aliquod opponatur: nam caeterum id non esse necesse, & posse eodem die, quo ultima sit denunciations, contrahi Matrimonium mihi dubium non est. Dixi (aliqui pauci dies) nam non esse differendum diu Matrimonium, puta post duos, vel quatuor menses, monet Pontius, d. & Bonac. apud Barbofam, e quia facile illo temporis spatio aliud quod suboriri inconveniens posset, quod antea non erat.

Inter Missarum solennia.

7. Non id dicitur, tanquam necessarium: Existimo enim, intentioni Tridentini satisfieri, si hae denunciations fiant in loco publico, ubi sit magnus Fidelium concursus, vel post concionem, vel post similes actiones frequentia populi celebres.

Quam

§. II.

Secunda Nuptia, an sint benedicenda?

1. **Q**uando conjuges ambo, vel alter ipso-
rum contrahit secundas Nuptias, non
debent benedici, ut probant ex Sacris Cano-
nibus Bellarminus *a* de Matrimonio, aliique.
Ratio præcipua est, quia Benedictiones so-
lennes Ecclesiæ non solent ex Jure repeti *b* super
eadem re.

a Bellar. de
matr. c. 16
nu. 2.
Sanch. lib.
7. d. 82.
nu. 15.
Barb. in
Trid. sess.
24. c. 1. de
ref. matr.
aliique.
b C. Vir.
Defec.
Nupt

2. Nihilominus quamvis ita res se habeat
ex vi Juris, tamen standum erit consuetudini,
quam singulæ Ecclesiæ laudabiliter servant.
Nam alicubi, quando alter solus ex conjugibus,
sive vir, sive femina acceperat in primis
suis Nuptiis Benedictionem, rursus accipit in
secundis, si ducat conjugem, sed primas Nu-
ptias ineuntem, & certe ita esse consuetudine
introducitur, absolute docet Sanch. loc. cit.
testans, adesse etiam de hoc quandam Extra-
vag. Joan. 22.

c Aver. l.
c. 5. iam
vero.

3. Alicubi autem, quando femina, tunc pri-
mum contrahit, seu antea benedicta non fuerat,
iterum cum viro, quamvis vidua ante benedi-
cto, benedicitur, non autem contra, id est
quando femina benedicta fuerat, licet vir
non fuerit benedictus. Et Aversa *c* quidem
testatur, in Italia, ita introducitur communi-
ter esse. Servetur ergo, ut dicebam, cujuscun-
que Ecclesiæ consuetudo.

d Boss. c. 9.
de matr.
nu. 43.

4. Pœna Parochi benedicentis secundas
Nuptias in casu per jura, vel prædictas con-
suetudines non permissio, esse arbitratiam ab
Episcopo infligendam, concludit Bossius. *d*

§. III.

Quisnam Nuptias benedicat?

1. **I**nstituta est à Tridentino pœna suspen-
sionis ipso facto ab Officio, & Benefi-
cio, ei Parocho, qui benedicit conjuges aliæ
Parochiæ, quæ suspensio fit duratura, quam-
diu ab Ordinario ejus Parochi, à quo Benedi-
ctio suscipienda erat, absolvetur. *e*

e Vido qua
dixi supra
c. 2. §. 5.
nu. 22.

2. Hinc igitur vides, per Parochum, vel
per Sacerdotem ex ejus licentia, Nuptias esse
benedicendas, & quia Benedictiones dandæ
sunt inter Missarum solennia, ideo ad has
non posse delegari, nisi Sacerdotem.

3. Si, antequam conjuges Benedictiones
acceperint, mutent domicilium, Parochus
hujus domicilii debere benedictiones dare,
dubium ne sit, quia tunc ille est proprius Pa-
rochus; & denique hic dicitur, sicuti dicitur
de Parocho, cum de ejus præsentia ad
Matrimonium, nuper disputavimus.

4. Sed peccabit ne Parochus benedicens
conjuges alienæ Parochiæ?

Respondeo, quandoquidem is læderet Jus
alieni Parochi, & incurreret ipso facto in su-
spensionem modo dictam, ideo ex capite in-
cursus in suspensionem, aliquis posset excusa-
re à mortali prædictum Parochum, quia sicuti
nonnulli Doctores, quos ego alibi fecit vi-
docent pœnam, etiam ipso facto, suspensio-
nis, non esse signum obligationis sub mortali,
ita in casu hoc. Ex capite item læsionis Juris
alieni facile etiam quis posset excusare à mor-
tali eundem Parochum, si semel, aut iterum
alienam ovem benediceret, quando modicum
judicaretur esse præjudicium Parochi
proprii, non vero, quando sæpè, & cum gravi
ejusdem præjudicio. Ita de Fideli Eucharisti-
am semel, aut iterum suscipiente extra suam
Parochiam in Paschate, qui cæterum paratus
est, suum Parochum recognoscere, ita, in-
quam, ego philosophatus sum in opusculo
de communione, pari igitur modo posset ali-
quis philosophari in præsentis casu.

§. IV.

*Quonam tempore Benedictiones concedenda
non sint.*

1. **Q**uamvis Jure antiquo dies plures ex-
ciperentur, in quibus prohibitum e-
rat, Benedictiones conferre, hodie tamen Tri-
dentinum *b* prohibitionem restringit ad Ad-
ventum, & Quadragesimam his verbis. *Ab
Adventu Domini Nostri, usque in diem Epipha-
nia, & à Feria quarta Cinerum, usque in Osta-
viam Pasche inclusivè, antiquas solennium Nu-
ptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus ob-
servari Sancta Synodus præcipit, in aliis vero tem-
poribus Nuptias solemniter celebrari, permittit.*

2. Hoc præceptum, quo solum prohiben-
tur dictæ Benedictiones (nam cæterum quo-
cunque tempore possunt iniri sponsalia, de-
nunciations fieri, contrahi Matrimonia, il-
laque consummari) censo *i* obligare sub

morta Obligo

mortali. Ratio est, quia id præcipit Tridentinum in honorem, & reverentiam illorum dierum, sicuti præcipit Ecclesia jejunia, festos, dies, &c.

3. Præterea conjuges recipientes Benedictionem prædictis diebus, jubentur a separari ad arbitrium Episcopi, (sed certè excluso incontinentiæ periculo) quod si conjuges sic puniuntur, multò magis, & ipsi Parochi diebus illis vetitis benedicentes, erunt ad arbitrium ejusdem Episcopi puniendi, nam in Jure non adest pœna taxata, ut notat Aversa. b. Possè autem Episcopum dispensare, ut in dictis diebus Benedictio ex causa urgente (quæ certè rarissimè contingere potest) omittatur, decet Sanch. e.

4. Tempore interdicti localis generalis, vel cessationis à divinis dubitare quis possit, an confecti ita licitè queant ejusmodi Benedictiones, sicuti, ex probabilissima sententia apud Hurrad. d. de Interdicto, licitè possunt contrahi Matrimonia; & dubitationi respondendum est, negativè, id est, non confecti licitè. Ratio est, quia hæc sunt propriè officia Ecclesiastica, quæ tempore dicti Interdicti certo prohibentur. Vide de hoc nimis plura apud Boss. e.

§. V.

Quandonam, & sub qua obligatione à solenni traductione Sponsa in domum Sponsi sit abstinendum?

1. Quemadmodum urget prohibitio adhibendi Benedictiones tempore Adventus, & Quadragesimæ, ita, & traducendi Sponsam in Sponsi domum cum solenni Pompa; id enim videtur à Sacris Officiis Fideles avocare, quod pro Sacris illis diebus minus decet. Dico (cum solenni pompa) non enim vetatur simplex deductio Sponsæ in domum Sponsi.

2. Docet autem Sanch. f. pompam moderatam non asserre culpam ullam, paulò excedentem asserre venialem saltem, excedentem

vero ita, ut ex arbitrio prudentis, judicetur notabiliter detrahere Sanctis illis diebus, atque ansam dare aliis notabilis offensionis, & scandali, culpam asserre mortalem.

3. At Pont. g. quem sequitur Aversa h. docet, potius esse dicendum, absolutè mortalem culpam asserre, quia id grave præceptum est; Siquidem ejusmodi pompa interdicitur in reverentiam illorum dierum, sicuti de Benedictionibus à nobis dictum est §. præced. numero 2. & solum asserre culpam venialem ex parvitate materiæ, quando scilicet pompa est adeò moderata, ut ex illa parum detrahi sanctitati illorum dierum prudenter judicetur.

4. Profectò utrumque video probabiliter loqui: sed locutio Sanchi videtur esse castigatior, quia non est eodem modo sentiendum de Benedictionibus, quæ sunt officia Ecclesiastica, atque de hac pompa, quæ cum sit mere secularis, & extra sacra loca fiat, non statim attingere videtur, illorum dierum sanctitatem, illique statim detrahere, unde absolutè, & de genere suo mortale esse peccatum dicenda sit.

5. Puto denique, per se posse Episcopum dispensare, & concedere solennem dictam traductionem, si enim potuit §. præced. nu. 2. concedere Benedictiones in diebus vetitis, quæ sunt officia Ecclesiastica, multò magis prædictam pompam, quæ ex natura sua secularis est. Dico (per se) nam ex alio capite vix unquam poterit Episcopus illam concedere, nam cum ad dispensationem legislatæ à Summo Pontifice nequeat Episcopus, ut alibi dictum est, dispensare, nisi ex rationabili, & proportionata causa, quandonam hæc aderit in casu pompæ, de qua agimus? Quæ semper superflua, & prodiga consuevit esse, ac facile differri in aliud non Sacrum tempus potest.

* *

Finis Tractatus Sacri.

Mmm 2

TRACTA-

g Pont. lib. 6. c. 8. nu. 10. h Aversa. l. c. V. Non obligare.

f. Lib. 3. p. 10. p. 10. 2. 3. qu. 4.

g. In sp. 19. c. 4. 4. nu. 50.

h. Trid. 24. c. 10. ref. 11. 11. 11.

i. Aversa. 20. nu. 1. c. 1. 1. Obi.